

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni štev. 38 — Cena oglasom po dogovoru.

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštni čekovni račun št. 11/5099

Leto II. Štev. 29

GORICA DNE 18. JULIJA 1946.

Cena L. 4.—

OSVOBODIMO RESNICO IN RESNICA BO OSVOBODILA NAS!

Beseda izobražencem

Vedno razburjeni

Partizanski inteligent (šolan razumnik) je prišel k župniku na deželi z nalogo propagandista. Župnik mu pravi: »Naše ljudstvo potrebuje in želi miru, da se duhovno odpočije in zbere.« Oni pa na to prav iskreno: »Nun pa je naročeno, naj ljudi neprestano držimo v razburjenju in razburjenju za narodne ideale.«

O teh in drugih idealih OF kaneje, najprej pa bi rad spregovoril sebi in njemu in tovarišem o *notranjem miru*, ki smo ga tako zelo potrebni, da bi mogli zopet enkrat pogledati vase in se tudi opreti nase. Tak počitek v sebi je neogiben pogoj, da more človek, kakor zahteva njegovo umsko dostojanstvo, tudi sam misliti, soditi, hoteti, nikar da bi zanj delal vse misli in sklepe zgolj radio, mitinški krič in časniškarski stroj. Že nešolani naši ljudje čutijo potrebo po samostojnosti misli in volje; miting in časnik sta jim že v breme in tudi zavoljo tega se nagonsko upirajo nedeljskemu delu: saj nedelja ni le Gospodov dan, ampak tudi dan duše, če se katera hoče sebe vredno uveljavljati. Zoprno ji je, da bi se vsa gubila v tuje zunanje, ki je manj vredna kot ona sama.

Umirimo se!

Če je nešolan človek potreben, da se ponovno v sebi odpočije in sebe najde, tembolj je to dolžan dostojanstvu svoje osebe slehernik od inteligentov. Saj smo leta in leta šolali duševne moči ob vrhovih znanstvenih in umetnostnih tvornosti. Kdo ne bi mislil, da poslednji nikoli več ne bomo mogli pogrešati duhovne dejavnosti, ki bi ustrezala takemu šolanju? A glej žalost: mnogi izmed nas izobražencev se ne sramujemo, da zgolj drugi nekontrolirano za nas mislijo in nam svoje sklepe vsiljujejo. Ne trdim, da morada iz slabotnega strahu žrtvujemo svoje prepričanje. Ni treba; saj trdnega prepričanja nimamo, ker si ga ne utegnemo poiskati, kaj šele utrditi. Za kaj takega je treba nekaj pokoja, tega si pa ne damo, niti nam ga ne privošči tiranija sodobne družbe, pa najsi nosi ime fašizma, nacizma ali komunizma.

Res je težko reči, katera sužnost danes človeka huja tare, ali telesna ali duševna. Ogorčena bridkost navdaja dostojne ljudi, ki gledajo sužnje — vojne ujetnike: trpljenje, da se Bogu smili! A nič manjša žalost, opazovati sužnost misli in volje, in še zlasti pri inteligenci. *Z obojim usužnjevanjem komunizem doseže, kar hoče imeti: ne več mislečih in svestnih ljudi, ampak maso brez razsodnosti in volje.*

Zgled iz živalstva

V Erjavčevih »Domačih in tujih živalih« sem bral, kako hribovski Baski pripravljajo mlade mežgje k voljni pokorščini. Ubogo žival ob steni dvignejo na zadnji nogi ter jo tesno privežejo. Nato eden po njej z bičem udarja, drug pa ji ves čas na uho tuli izbrano ime. Mežgje od belečije in strahu trepetaja. In to ravnanje se tolikokrat in toliko časa ponavlja, dokler ni gospodar prepričan, da je žival dobro ustrojena. Kadar ta posledaj na težkih gor-skih poteh pod bremenom že peša, je dovolj, da ji poganjač na uho za-tuli njeno ime, pa uboga para pre-plašena napne zadnje moči in brez-umno zdrinja naprej.

Ta zgodba mi sili v spomin, ko vidim, kako je ljudstvo strahovano z grožnjami, ječami, prisilnim delom, plenitvami, umori. Ob vsem tem me pa neprestano tulijo po časopisih in mitingih: narod, svoboda, demokracija, smrt fašizmu, smrt reakciji!

Ali tudi mi le masa brez lastne volje?

Uspeh ni izostal: ljudstvo je po velikem delu postalo masa, ki se da porivati po mili volji priganjscev. In žal, da le preveč tudi mi, kateri smo se vendar nekač več šolali. Ne ponavljam, kako se izrablja tak položaj, da se ruši dečičina narodne vere in pači slovenska kultura; za te in take dobrine je nekemu delu naroda čut toliko otopel, da nam za sporazumljenje z njim manjka že skoraj vsaka vzajemna podlaga. — Vendar pa še človeka preseneti, da imamo šolani izobraženci že za same politične cilje in poti naroda neverjetno malo samostojnega umevanja. — Kaj pravite k naslednjemu primeru? Večina naših prostakov že ve in ponavlja, da je rdeča zvezda edina zapreka, radi katere zapadni zavezniki ne pustijo Slovenije v Trst. No, ob vladnih volitvah v Sloveniji so tamošnji diktatorji iskali tudi pristanka goriških inteligen-tov. In res so nekateri goriški izobraženci, celo taki, ki hočejo biti več ali manj oddeljeni od OF, dali svoje ime za politično trditve, da vidi-jo primorski Slovenci edino rešitev svojega narodnega problema v TI-TOVI Jugoslaviji. Nekdo je izjavo zagovarjal, češ da »Jugoslavija je le ena«. Ni res. Jugoslavija je danes tako mehanična ena pod pritiskom tiranične diktature, a po dejanskem mišljenju in čutenju svojih narodov stremi s trpljenjem prepoje-na in za prerod naredna Jugoslavi-ja k resnični krščanski demokraciji, kakršno so dobro poznale srečnejše dobe zgodovine. Kdor se potakem na Primorskem s poudarkom izjav-ja za *Titovo Jugoslavijo*, glasuje za komunistično diktaturo.

S tem se pa pregreši nad svojim zatiranim narodom tam doma in nad koristni domovine pred zunanjim svetom — in zgubi vsako pravi-co, da bi se pchujševal nad tisti-mi, ki so kjer koli kionili pod nasti-ljem fašizma in nacizma.

Svoboda misli!

Za nas inteligente je v današnji družbi *svoboda misli* silno važen problem, saj na tej svobodi sloni vsaka druga, celo udejstvovanje svo-bodne volje. Zato pa nam je v tej gneči zunanjih vplivov treba gesla: *prosta pot naši misli!*

Naši veliki škofje in Cerkev

Spomin mi gre nazaj v tista ne-davna leta, ko se je v imenu svobo-de misli gnil boj zoper Cerkev. Danes lahko razločeneje ko takrat spre-gledamo, da se je s tem godila Cer-kvi velika krivica. Če se ozremo le na novejšo slovensko zgodovino, bo-diši politično, cerkveno ali kulturno, je očitno, kako širokega duha in srca so bili naši knezi-škofje: Slom-šek, Misija, Jeglič, Mahnič, Sedej. Ob človeški slabosti in omejenosti je pa razumljivo, da so nižji cerk-veni organi včasih iz lagodnosti za-nemarjali sveto orožje duha in mi-lesti, pa rajši grabili za priročne-jše orožje zunanjih pomočkov, če se jim je ravno nudilo. Sedanja stiska bo Cerkev v tem pogledu korenita-šola.

Svoboda v pravih mejah

A da bomo pravični, umejmo, da je Cerkev kot varhinja svobode ti-sta močna kraljica, ki previdnostno gleda v globine družabnega organi-zma in v daljave zgodovinskega raz-voja. Seveda, kateri smo njeni ver-ni otroci, ji tudi v tem področju ra-di priznavamo vplive Sv. Duha. *A že sama zgodovina priča, da je ta prizadevna pospeševalka svobode: vprav iz daljnovidne ljubezni do svojih krščanskih narodov in v skrbni za njih samostojnost in blaginjo skušala postarjati socialni, kulturni in politični svobodi neke nujne meje.* Njen veliki politični ideal v dobi, ki je vladarjem dajala in po-svečevala krone, je bil družna kr-ščanskih narodov. Naravno, da se mera zavoljo blaginje vse družine poedinece marsičemu odreči. Ta ideal je bil veličasten in danes ga skušajo posnemati z Zvezo narodov, a upo-rnih človeških strasti ni mogel ta ve-liki vzor zmagati ne takrat ne dan-es. — Naj omenim še katere ome-jitve socialne in kulturne svobode, ki jih je kasneje liberalizem odpravil. Še danes ni vseskozi dognan spor o tem, ali je upravičeno jemati od denarja obresti ali ne. Vsekako pa je kat. Cerkev z bojem zoper o-brestovanje nezdravi razvoj kapita-lizma za dolgo dobo zadržala. Veli-ko socialno in ekonomsko bistrovid-nost je izpričala Cerkev, ko je ome-jevala družabno in gospodarsko pro-stost Judov. *Ta njeno ravnanje zna-čeni vsak, kdor uvaža neudolžno razdejalne vplive židovstva bodi-si v smeri kapitalizma ali v smeri komunizma.* Pomnimo le imena Ka-ganov, Meša Piade in podobna.

Cerkev tudi vzdržuje indeksi za-branjenega berila ter je svoj čas dr-žala zloglasno inkvizicijo. *No, odkar imamo v Sloveniji samovoljni in-deksi komunistov in njih morilsko tajno policijo, sodim, da nam je mi-nilo farizejsko zgražanje nad Cer-kvijo, ki je skušala z varnostnimi ukrepi rešiti sebe in svoje narode pred uničujočimi strupovi in mikro-bi krivih idej.* Liberalizem je par-vekov sem vse take ukrepe obsojal, zasmehoval in rušil v imenu svobo-de, dokler ni s Cerkvijo vred tudi na-roda potisnil v surove klešče kom-unizma.

Cerkev pač ima živo zavest, da vsi narodi, katere si je z naukom in krstom osvojila, tvorijo nadnaravni organizem Kristovega skrivno-stnega telesa. To telo po dolžnosti varuje pred razdirajočimi škodljiv-ci, pri tem se pa zaveda, da *hkrati ko čuva svojo celost in edinstvo, ohranja tudi dragoceno edinstvo svojih narodov* — in vsaj v neki meri edinstvo krščanskega sveta. Ta-ka harmonična edinstvo nikoli ni bi-la idealno dosežena, vendar vse bolj kot sedanja razrvana družba so se ji približevale dobe, ki se zrealijo v pesnitvah Danteja, Calderona in njihov sodobnikov. S socialnega vidika hvalijo uravnovešenost elementov tedanje družbe kulturnih narodov tudi nekatoliški sociologi, n. pr. Sombart. — *Odkar pa je razkrajajo-ča liberalna misel raztrgala ednost Kristove Cerkve in vere, je razpadla harmonija med krščanskimi narodi; idejni razdor je kulturno človeštvo razkrajal tem bolj, čim bolj je gini-la vera v nadnaravne vrednote.* Od-ted je, da si danes stoji nazproti s-črtom v srehi in z bombami v rokah ne le različni narodi, ampak tudi v istem narodu različni sloji in pri-staži različnih svetovnih nazorov.

In saj res: kako bi se mogli biti eni družina, ko pa ne poznajo več ene ga očeta — Boga?

Mahnič in Tavčar

Tako razdejanje je slutil Nietscha v »Mraku ideolov.« V spomin se mi pa tudi vračata izza pol stoletja dva znamenita Slovence, ki sta se ta-krat čutila poklicana, da bi preroko-vala: filozof Mahnič s svojim nau-kom o liberalizmu in njega dosle-dnem razvoju do komunistične so-cialne revolucije; pa njegov idejni nasprotnik novelist Tavčar s svojo preroško satiro 4900. Ako ju danes primerjamo, se nam mora poleg resnega misleca Mahniča zdeti Tav-čar kar naiven.

Le v Cerkvi zdravilo

Po takih izkustvih zame stoji do-

gnanje, da slovenski inteligenti dan-es potrebujemo duhovnega miru, da bi se mogli sredi vrveža vsakda-njih vplivov samostojneje razgleda-ti; in še to je meni danes bolj oči-tno kot kdaj prej, da je v sodobni zmedbi pojmov in dogajanj le kato-liška Cerkev trdna skala in neugas-ljiv svetilnik, ki more rešiti krščan-skim narodom kulturo in svobodo.

Bistvo komunizma je laž in smrt, s čimer je Kristus označil hudiča — »očeta laži in morileca od začetka«. Najhujši zločini nad slovenskim na-rodом so poskusi, ki spravljajo gle-danje na slovensko zgodovino (Kar-delj) in kulturo (Kidrič) v območje boljševiske laži in smrti. Slovenski inteligentje, orientirajte se v tem usodnem razdobju narodne zgod-o-vine ob studencu resnice in živ-ljenja, ki je Kristus v svoji Cerkvi.

IZ ŽIVLJENJA CERKVE

Vatikan in četniki

Agencija Reuter je objavila novi-co, da so na procesu proti generalu Mihajloviču v Beogradu govorili tudi o nekih dokumentih, ki pričajo o zvezi med četniki in Vatikanom med vojsko. Vatikansko glasilo Os-servatore Romano uradno zanika, da bi imel Vatikan kakve zveze s četniki generala Mihajloviča.

Kardinal Griffin častni doktor

Angleškemu krdinalu Griffinu je birmingamska univerza podelila na-slov častnega doktorja. Ob tej pri-liki je kardinal imel pomenljiv go-vor, v katerem je rekel med drugim sledeče: »Trenje med vzhodom in zapadom in tragične pomanjkanje varnosti na vsem svetu ima svoj iz-vor v tem, da so državniki in misle-ci odpadli od Boga in nadomestili božje zapovedi z realizmom (svet se ne ravna po božjih zapovedih). Ja-mnim, da ni bilo še nikoli tako jas-ne kakor danes, da nas bodo laici-stični nauk in zgolj fizične znanosti brez vodstva krščanske filozofije pripeljali do uničenja človeškega redu.«

Tega mnenja smo tudi mi in zato se borimo zoper tisti nauk, ki gradi vse človeško življenje na zgolj ma-terialističnem svetovnem nazoru in očee priznavati božjih pravic v jav-

nem življenju. Prepričani smo, da vodi tako naziranje naš narod in človeštvo proti največji katastrofi. Da bi to preprečili, učimo naše lju-di vere v duha in spoštovanja bo-žjih postav ter si prizadevamo, da bi se naši ljudje dali voditi krščan-ski filozofiji in ne marksistični, ki je zgolj materialistična in brezbož-na. Vsled tega nam očitajo, da smo »reakcionarji« in da v teh kritičnih časih rušimo enotnost in edinstvo na-roda. Mi pa smo trdno prepričani, da so resnični in škodljivi reakcio-narji tisti, ki hočejo trgati naš na-rod od vere v Boga in od Cerkve, to je od tistih temeljev, na katerih je zgrajena vsa njegova zgodovina in vsa kultura. Narodno enotnost ruši-jo tisti, ki so započeli kulturni boj ter komunistično revolucijo med slo-venskim narodom. Če bi jim bilo šlo za osvobodjenje naroda, bi sad njihovega dela ne bila nova komunistič-na Jugoslavija. Tako pa so začeli re-volucijo in sedaj čitajo tistim, ki branijo svoje nazore in prepričanje, da rušijo narodno enotnost. Prav kakor v basni: ker je jagnje meketa-lo in se branilo umreti, je zaslužilo smrt. Torej, dragi tovariši, da ne t mo rešili narodne enotnosti, se ne smemo niti braniti niti pove-čati svojega mnenja. Najlepša hvala za tako svobodo in tako enot-nost!

Tu se „špegalj,“ pobožni zagovornik, pod-pornik in gorečnik komunizma in njegove O.F.

V roke nam je prišel letakič, ki ga kar ponatisnemo:

PRIMORCI!

PREČITAJTE NAŠO BROŠURO
„VERA JE V NEVARNOSTI.“

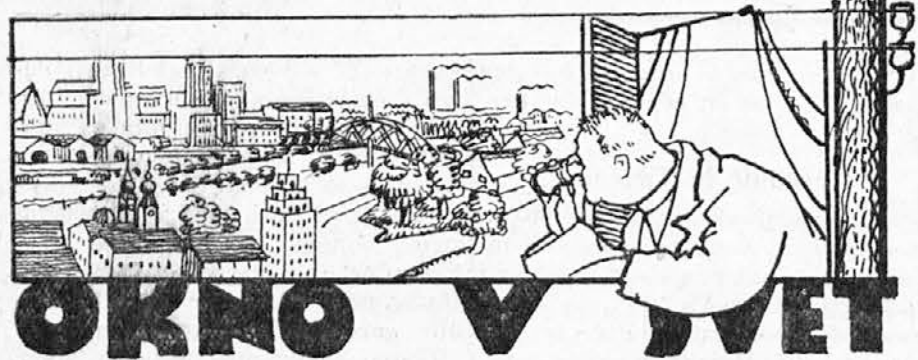
KJER SMO DOKAZALI DA SO
ŠKOFJE IN DUHOVNIKI PROTI
VERI. — ZATORAJ, SMRT
ŠKOFU ROŽMANU IN VSEM
KRANJSKIM DUHOVNIKOM
A SMRT
TUDI VSEM PRIMORSKIM
DUHOVNIKOM — ZAKLETIM
SOVRAŽNIKOM KOMUNIZMA
ŽIVEL BREZBOŽNI KOMU-
NIZEM! ŽIVELA SVOBODA!
LA NOSTRA VITTORIA È IN PUGNO!

To naj prečitajo naši primorski lizma šli v gozdove, to naj premisli-partizani, ki so iz narodnega idea ljo naše primorske mame in dede-

ta, ki so molile, se zaobljubljale celo k sv. obhajilu hodile za zmago Osvobodilne fronte. To naj vsaj ne koliko resno predarijo oni naši so-bratje, ki se danes niso tako pogumni, da bi pogledali, kaj se skriva pod krinko OF.

Fantje, za čigavo zmago ste se bojevali? Žene in dekleta, za čigavo zmago ste molile in kot kurirke hotele črez dra in strn? Razumniki, od koga ste se pustili varati?

Vse vam pove konec lističa: *Živel*

PARIZ. Zunanji ministri so do končali razgovore o predlogih za mirovne pogodbe s Hitlerjevimi zavezniki in so začeli z reševanjem remiškega vprašanja. Zedinili so se, da bodo obravnavali naslednje točke: 1) kako naj se izvede in ohrani popolna razorožitev Nemčije, 2) kako naj se zatre nacizem in upostavi demokratičen način življenja, 3) koliko odškodnine naj bi Nemčija dala vsaki izmed držav, ki jih je oropala tekmo vojne. Francoski minister je še predlagal, naj bi se pogovorili tudi o mejah in notranji ureditvi poveljne Nemčije.

Za 29. julija je sklicana mirovna konferenca v Parizu, pri kateri bodo prišli do besede tudi vse premagane države in njih manjši zmagovalci. Verjetno je, da se bo takrat še markikal načrt, ki so ga predložili zastopniki Velikih zmagovalcev, sprejeli. Italija išče po vsem latinskem svetu, zlasti v Južni Ameriki, priprošnjikov, da bi ne bila prehudokaznovana, kakor je rekel italijanski poslanec v Washingtonu.

Na mirovno konferenco so povabljeni naslednje države: Avstralija, Belgija, Brazilija, Kanada, Kina, Čehoslovaška, Etiopija, Francija, Grčija, Indija, Jugoslavija, Norveška, Nova Zelandija, Poljska, Rusija, Južna Afrika, Ukrajina, Anglija, ZDA in Bela Rusija.

Mir bodo sklepale z bivšimi Hitlerjevimi zavezniki, namreč z Italijo, Romunijo, Bolgarijo, Madžarsko in Finsko.

BEOGRAD. Maršal Tito je obiskal srbske Učice, ki se bodo imenovale v bodoče Titove Učice, kjer je bil pred 5 leti začetek njegovega partizanskega udejstvovanja in je imel tam pomemben razgovor o svojem in Mihajlovičevem razmerju v osvobodilni borbi. Rekel je, da pri obravnavi proti gen. Mihajloviču prihajajo na dan vse spletke bivše jugoslovanske vlade v Londonu, ko se ni šlo samo za svobodo, ampak samo za življenje in obstanek Jugoslovancov. Njemu da so očitali postranske namene pri njegovem boju za osvobodjenje: v Hrvaški je zavladal največji izdajalec Pavelić, tudi v Srbiji se je našel izdajalec, zato je morala njegova vojska v druge kraje, kjer je našla polno razumevanje ljudstva in vso njegovo podporo. Krde la partizanov so se tam množila in so zrastle v zmagovalno armado Jugoslavije, ki je razbila okupacijske čete Nemca ne samo na mejah

brezbožni komunizem! ki napoveduje smrt vsem svojim sovražnikom in ima kot Mussolini svojo zmago »in pugno«.

Dad a! Vera je res v nevarnosti med našim nekdanjim katoliškim ljudstvom, in to po spretno zakrinkani OF, ki je nazadnje le pokazala svoje brezbožne namene.

Smrt v boju proti takemu sovražniku vsega božjega je verniku le častna.

Slovenije in Avstrije, ampak tudi v sami Srbiji. — Po petih letih smo dosegli sad našega dela: našo Združeno republiko Jugoslavijo.

Zdaj pa moramo doseči še drugo zmago, — namreč gospodarsko. Boj za upostavo naše države je v polnem razmahu in vse napredne ljudske sile so združene pri dela za obnovo, tako da nas obkledujejo tudi naši nasprotniki. S tem nameravamo pripraviti boljšo in srečnejšo bodočnost bodočim rodom.

Vse prav, gospod maršal, a eno ste pozabili. »Ča prazno je delo brez sreče z nebes.« Te pa ne bo, če ne boste družili obojega: moli in delaj! Dajte tudi Bogu, kar je božjega, postavite zakoniku Jugoslavije deset božjih zapovedi za podlago, prepovedjte brezbožno propagando med ljudstvom, potem boste varno gradili srečnejšo bodočnost.

BOMBAY. Indijsko vprašanje glede neodvisnosti dežele se bliža zadovoljivi rešitvi. Vse indijske stranke, tudi mohamedanska, so sprejele v bistvu načrt britanske komisije za novo upravo neodvisni Indije in se zdaj pogajajo z indijskim podkraljem za sestavo nove vlade.

BEPLIN. V Lipskem (Leipzig) se je letos vršil prvi povojni velesej. Nič manj kot 2746 nemških tvrdk je prodajalo svoje proizvode. Tako se polagoma vrača trgovina tudi v Nemčijo.

LONDON. V maju 1946 so v Angliji napravili črez 18 tisoč novih avtomobilov, največ tovornih v trgovske namene.

PARIZ. V Franciji terja več smrtnih žrtev huda bolezen raka (v letu 1945 60 tisoč in 500 mrtvih) kakor bolezen jetike (v letu 1945 55 tisoč mrtvih).

RIM. V Italiji bodo zvišali dnevni obrok kruha od 200 na 250 gramov.

Istotam sestavlja De Gasperi novo koalicijsko vlado, v kateri bodo zastopane vse glavne stranke.

Predvidevajo, da bo italijanska steklarska industrija izdelala letos en milijon kvadratnih metrov steklenih šip.

PARIZ. Katedralo v Reimsu so obiskali tatovi in iz njene zakladnice odnesli mnogo dragocenosti, med njimi tudi kraljeve plašče Karla X. in Ludovika XVI. in pornetke njihovih kraljevih kron. V tem mestu so

kronali nekdanje francoske kralje.

MOSKVA. Nov vulkan (ognjenik) je začel bruhati velike količine blata v aserbajdžanskem gorovju, 80 km od mesta Baku.

LONDON. Medtem ko poljski poslanik zatrjuje, da so se volitve v Poljski vršile mirno in normalno, poročajo posebni dopisniki listov od tam, da ni šlo vse tako gladko, da so bili pri volitvah tudi poboji in najrazličnejše zlorabe.

LONDON. Druga atomsko bomba, ki se bo pa razpočila pod morskno gladino, bodo vrgli pri otočju Bikini dne 25. julija.

MOSKVA. Ruskim znanstvenikom se je posrečilo iznajti način, kako bodo pridobivali jeklo rumenkaste, zlatu podobne barve.

DUNAJ. Avstrijski kancelar Dr. Figl je izrazil zadovoljnost, da bo

Trst proglašen za mednarodno ozemlje, ker tvori naravno izhodišče za celo srednjo Evropo.

Največja ječa na svetu

Poročevalce ameriškega lista »New York Times« v Moskvi Box Zehenson piše 7.VII. o sovjetski psi-legiji in pravi, da vlada med sovjetskimi državniki večika nevednost o razmerah v zunanjem svetu in da pri njih ni mogoče govoriti o prijateljskih dogovorih z drugimi narodi, ker poznajo le »politični stroj«.

V istem članku poudarja brezsrčnost v notranjem življenju, za katero priča »10 do 15 milijonov« ljudi v ječah in izgnanstvu.

Z Rusijo je mogoče kvečjemu »obo-roženi mir«.

O vtisih tega poročevalca prinese-mo daljše poročilo v prihodnjih šte-vilkah.

KAM PLOVEMO?

V našem prepornem pasu A se vrši že nekaj tednov politično vrenje, ki postaja vedno bolj strastno. Slovenski in italijanski čas-niki nosijo velike in mastne na-slove, ki podžigajo politična na-sprotja. Razna zborovanja in o-gnjeviti nagovori palijo te stra-sti še bolj. Posledice se že kažejo v dejanskih napadih z vsake vrstnim orožjem po mestih; na predeželskih prometnih progah so bili potniški avtomobili napadeni in nedolžni ljudje ranjeni. Še več, poročila prihajajo o na-padih na posamezne ljudi in no-čnih napadih na osamljene dru-žinske hiše po deželi.

Kam plovemo? V čase nemške okupacije? V guerilsko vojno? Nek visok dostojanstvenik je ob

koncu vojne rekel, da bi še ena guerilla prinesla našemu narodu gotov pogin. — Kadar imajo strasti glavno in vso besedo, razum nič ne odloča. A kar se vrši brez razuma, prinese neizbežno škodo posameznikom in skupne-sti.

Mi presojamo ta trenja kot mi-reljubni ljudje. Od naše katoliške strani se ni bati pretenj s smrtjo, remirov, napadov, najmanj pa guerilskih nastopov.

Zato pozivamo vse časnike in govornike, naj ne razpaljujejo do skrajnosti že itak hudo razdra-ženih duhov. Mirno, dostojan-stveno in disciplinirano zadr-žanje ljudstva pri vseh javnih na-stopih bo deželi za njeno pravič-no ravnanje več koristilo kot vsa nasilstva.

Vprašanja in odgovori na „točke“ tistega človeka, „ki noče več krivic“

Ta mož se je zopet — gotovo ne prvič — oglasil v Primorskem dne-vniku dne 9. julija.

Ali se je ta pisec že kdaj sprašal, kaj hoče prav za prav s svojim pi-sanjem doseči? Hoče li s takim premlevanjem nenormalnih razmer predpreminulim fašizmom rešiti slo-venski narod ali integralnost njego-vega ozemlja, ali svojo ali svojih bratov Slovencev dušo?

Ali je kdaj premislil, kaj ga sili, da se tako strupeno zaganja v cer-kvene predstojnike? Fanatični na-cionalizem, užaljeno samoljubje, o-sebna korist? Ljubezen do Boga in duš mu težko kaj takega narekujeja.

Ali ve, kako krivično piše, ko sta-va naš list in njegove sotrudnike v en koš z monsinjorjem Tarlaom, čigar pota so bila v preteklosti zelo daleč od naših, da le malo povemo.

Danes pa se ujemamo z njim v tem, da je treba v smislu četrte božje za-povedi spoštovati cerkveno oblast, četudi bi se z njenim nositeljem v kakih stvareh popolnoma ne ujema-li. — Kako so Italijani prej spošto-vali cerkveno oblast, bodo sami pred Bogom odgovarjali — in to ni važno za komisti slovenskega naroda v Julijski Krajini.

Vsekakor naj si pa zapomni, da v deželi še nismo imeli vernih katoli-čanov, ki bi cerkveno oblast tako

sramotili in s tem vero tako spodk-pavali, kakor to delajo pisci in nav-dihovalci takih člankov.

Naj pisec ne piše o nadškofu Se-deju in škofu Fogarju, kakor da bi bila ta dva moža njegovega čuha. Njegova zmotja je silno velika. Zlasti Sedeja naj si predoči, kako bi ga danes gledal skozi svoje naočni-ke!

Nekoč je eden izmed sotrudnikov Slovenskega Primorca, ki je pač ka-toliško glasilo, a nobeno Margottije-vo glasilo v tem smislu, kakor da bi prejemale od njega kaka navo-dila, govoril s »rzaškim škofom Fo-garjem o razmerih v Trstu pod nje-govim škofovanjem. Menil je, da bi morala biti cerkvena oblast napram vladi malo bolj odločna. Zelo ne-de-likatno je takrat rekel: »V takih ča-sih bi morali vladati cerkev ljudje kot dr. Ukmur, o katerem pravijo, da je »vescovo nito«. Msgr. Fogar je tedaj odgovoril: »Kaj, vescovo nito? V sedanjih časih bi bil tak škof, »vescovo morto«. Vam se niti ne sanja, kako velik težave imamo škofje.«

Tudi mi pravimo: »Nočemo več krivic!« Tudi do škofov je treba po-leg vsega drugega nekaj pravičnosti v presojanju njih delovanja. In pra-vičnost zahteva, da upoštevamo te-žave, ki so jih imeli, in vse dobro,

ki so ga vkljub vsem težavam sto-rili — morda največ prav pisecem takih nepoštenih, veri in narodu škodljivih napadov. Nehvaležnost je ogabna lastnost.

Ali ve pisec takih člankov, kako velik hinavec je, ko napada naše škofo radi krivic, ki so se Sloven-cem godile pod fašističnim prii-skom, a istočasno graja s svojimi to-variši okrog komunističnih glasil jugo-slovanske škofo, ki so dvignili aster protest proti krivicam seda njega režima?

Če ta pisec misli, da sme po pra-vici grajati škofo, ker niso mogli proti fašizmu javno nastopiti s ta-ko odločnostjo, kakor sijo on pred-stavlja, kako bo šele zgodovina ob-sodila nesrečne podpornike tistega komunizma, ki danes dela naroda in Cerкви krivice, ki daleč pre-se-gajo krivice fašizma!

Verniki in tudi nekateri duhovni-ki so bolehal pod fašizmom in mu-gi bolehalo še davec na pretiranem nacionalizmu. In prav ta bolezen je ležala v strastnih člankih proti ško-fem, v kolikor ne izvira iz samega sovražstva proti veri kot taki. — Komunistični izdajatelji teh časo-piscv se gotovo borijo namenoma proti veri kot taki, a nacionalistič-ni pisci so jim dobrodošli pomoč-niki, ki ne vedo, kaj delajo. — Čemu bi torej kotel očital loncu, da ja črn?

Pisec leže, ko »rži o nadškofu da« sodnik hoče biti on, ki je krivec. Kcn 2344 CZ mu nclaga strogo dol-žnost, da mora prisiliti k zadoščeva-nju tudi s cerkvenimi kaznimi ljudi, ki svojega škofa sramote in mu de-lajo krivice po časopisih itd. To ni so malenkosti!

Četudi je marsikaj, kar je v ta-kih člankih, stvarno, resnično, ven-dar je v celoti v toliko krivično, v kolikor ne upošteva razmer, težaj, nagibov večjega in manjšega zla itd., ki so narekovali tiste reči, ki so nas takrat tako zelo bolele, in v kolikor škofom očita, da so bili fa-sisti in da so namenoma delali krivice.

Ako hočejo pisci takih člankov ve-ljati za moze, jim svetujemo:

Bodite srčni in junaški! Obsodite javno, kar v prijateljskih krogih obsojate. Obsodite javno drevo, na katerem so zrasli strupeni sadovi, ki jih zasebno obsojate. Obsodite komunizem in njegovo OF popo-noma nedvoumno in potem boste u-pravičeni, grajati slabost cerkvenih predstavnikov pod fašizmom.

Sužnji komunizma nima jo nobene pravice, pritoževati se nad nasiljem in krivicami fašizma.

Če klo in če bi to komu koristi-lo, bi imeli mi okrog Slovenskega Primorca pravico, da povemo, kaj na bilo prav večraj, ker se ne boji-mo povedati, kaj je danes še deset-krat bolj narobe. Toda z mrtvimi sovražniki se mi ne vojskujem!

Amice, salva animam tuam!

DUHOVNE VAJE

V zavodu Notre Dame v Gorici bodo duhovne vaje za dekleta od 28. julija zvečer do 1. avgusta zjutraj. Podrobnosti izveste pri škof. vodstvu Majinih družb v Gorici.

PASTIRČEK

Izšla je 4. številka tega lepega o-troškega lista. Skrbite, da ga dobite vsak naš otrok v roke. Naša mladi-na potrebuje krščanske vzgoje.

Marjanka:

(11)

Marjetica

VI.

Zadnji dan maja je bil izredno so-paren. Ozračje je bilo mirno, niti najmanjša sapica ni pihljala.

Šmarnice so ta večer jemalo slo-vo. Cerkev je bila polna do zadaje-ga kottiča. Vsem je ležala na srcu težka žalost, tiščala jih v grlu, jim silila v oči. Ah, slovo je vedno tako težko, tako bridko! Ves mesec so se zbirali pri nebeški Materi, tako pri-jetno toplo je bilo pri Njej, vse so ji lahko razodeli, vse potožili; sami najlepši prazniki so bili ti majniški večeri. Sedaj pa zopet prihajajo na sproti sami enolični dnevi dela in skrbi.

Marjetica je na koro s solznm, očmi strmela v Marijin oltar, spre-

menjen v en sam razkošen evet. Vsak majnik se je tako težko ločila od šmarnic, letos pa ji je bilo še po-sebno hudo.

V poslovilno pesem: »Vse prepeva, vse raduje...« je zljila vse svoje sr-ce, vse tople želje in čustva, vse hre-penenje, veliko in lepo, do zvezd na nebu segajoče.

Pa onemela je pesem, utihnile so ogle, le kot bolešno lep spomin je še trepetalo v ozračju in se glasilo kot proseč vzdih trpečega otroka.

Marjetica je še zadnjič pokleknila pred Marijin oltar in v vsem srcem še enkrat zaprosila za veliko milost njegovega spreobrnjenja:

»Mati, življenje sem pripravljena dati zanj, samo da bova nekoč večno združena. Kajti kaj bi mi pomagalo, če tako srečno bežno življenje z njim na tem svetu, ako bi pa v resničnem življenju po smrti bila ve-čno ločena od njega!«

V boli je trepetalo Marjetičino sr-ce kot plamen edine sveče, ki je še gorela pred Marjinim oltarjem, kot okna visoko pod cerkvenim stro-pom, v kateri se je zaganjal vihar. Marjetica ni ga opazila in ni slišala, kako je zlovesče šumelo v veja-h mogočnih lip pred cerkvijo, kajti hojšji je bil vihar bolečini, ki je div-jal v njenem malem srcu.

»Marjetica, Marjetica, hitimo, ne vihta se pripravljaj!« jo je zdajci še bolj vznemiril prestrašeni glas o-beh bratev.

Hiteli so iz cerkve. Zunan se je že spuščala na zemljo temna in vihar-na noč. Z vedno večjo močjo se je zaganjal vihar ob drevesa ob poti, da so pretresljivo ječala. Nebo je bilo vse prepročeno s težimi, sivimi oblaki, ki so se z naglico podili po nebu in se spuščali vedno nižje k zemlji. Zdajci jih je prerezal žareč blisk, segajoč od vzhoda do zahoda, Siedil mu je srahovit grom, ki je

odjeknil od hriba v hrib in se kot pošastno bobnenje razlil po dolini.

»Marjetica, hitimo, hitimo!« sta vsa prestrašena priganjala bratec. »Stecita vidva naprej, že prideta za vama, ne morem vaju več doha-jati. Le hitita, da ne bo mama v skrbeh, ju je vzpodbujala, ko je nista hotela pustiti. Težko sta se vdala in na vso moč stekla proti do-mu. Ob svitu bliskov ju je Marjeti-ca še dvakrat videla na strmem klancu pred seboj, nato je ostala sama v viharju, ki je z vso besnostjo vedno huje divjal. Na vso moč se je trudila, da bi stopala hitreje, i ni mogla. Noge so ji postajale vedno-težje, vedno večja trudnost je lega-la nanjo. Pri srcu je začutila neko čudno, nepoznano slabost, da se je morala za hip ustaviti in se z obema rokama prijeti za srce. Mrzel pot jo je obilil.

»Kaj se z menoj dogaja? Marija, pomagaj mi til!«

Z zadnjo možjo volje je premaga-la slabost in se pognala dalje me-neprestanimi bliski in gromi, med strašnim bučanjem viharja, ki je klesil drevesa ob poti, lomil evetke in se besno zaganjal v komaj oru-menela žitna polja, da so se polni klasi sklanjali do tal.

Marjetica je bila v temni vihar-ni noči sama. Zdela se ji je, kakor da bi se pekel odprl, kakor da bi se vse zarotilo proti njej, jo oviralo na drževalo, da je le težka rinila na-prej. Že je zagledala nad seboj ob svitu bliskov svoj dom, ki je njene mu izmučenemu telesu vtil novih moči.

A tedaj se je skoro tik nje straho-vito zabliskalo in je v istem hipu tudi rezko troščilo.

Marjetica je krak groze zamrl v prsih. Brez moči se je sessedla na zid ob poti. S široko razprtimi očmi je zastrmela v ognjene zublje, ki so so visoko dvigali proti nebu.

Čista duša in čisto telo

Moderni popažni svet, ki se morabit se varuje javnega pohujšanja, večkrat ne zveni za notranja čustva, misli, želje in nasladi. Sčasoma pa po takih notranjih, prostovoljno gojenih grehih vedno bolj izgublja sramežljivost in tudi odporost proti nespodobnosti.

Ta prepoved pa ne veže le zakonskih. Tudi neporočeni morajo paziti na svoja čustva, misli in želje ter jih obvladati, da ne bodo omadeževali neznosne nedolžnih duš.

Večina ljudi je namenjena za zakon in Bog jih vodi, ako se dajo voditi, do srečnih zakonov. Od Boga prihaja to, da čisti mladenič le do ene ženske neko izredno nagnjenje, z ozirom na dosmrtno zakonsko zvezo.

POSVETIMO NOVOROJENCE IN DRUGE OTROKE BREZMADEŽNEMU SRCU MARIJINEMU!

Posvečenje naj se izvrši takoj po sv. krstu.

Zelo primeren dan za to je tudi praznik Marijinega brezmažnega Sreca, ki se bo letos prvič obhajal

z njo. Od Boga prihaja, da začeti tudi mladenka le do enega moškega podobno razpoloženje. Zato so taka naravna nagnjenja sama na sebi dobra, le usmeriti jih je treba pravilno in se zavedati, da ni nikdar dovoljeno pred poroko to, kar šele poroka prinese. Razume se samo ob sebi, da so taka razpoloženja le takrat od Boga, ko gre za proste osebe, med katerimi je zakon mogoč. Blegor človeški družbi in blagor p. meznikom, ki se držijo božjih postav tudi v svoji notranjosti.

Vse drugače sodi v snov, mesenost in čutnost pogreznjeni svet, ki ni nima smisla za nadnaravnost in večnost in se baha, da se zna izživljati, a pri tem nevede drvi v časno in večno pogubo.

Na osmino Marijinega vnebovzeta 22. avgusta.

Posvetilno molitev dobite na cerkvenih vratih goriške stolnice in pri škofiškem vodstvu Marijinih družb.

Tam je na razpolago tudi novo posvečenje brezmažnemu Sreca Marijinemu za prve sobote.

Socialno vprašanje

(Nadaljevanje)

3. Ali so tudi vzroki zle dandanes socialni?

Tudi o tem ne more biti dvoma.

Res je neredko kdo sam kriv, da se mu slabo godi, ker je len, brez ve selja za izobrazbo, brez smisla za napredek, brez poguma za podjetnost.

Tudi je lahko kdaj beda dosti splošna, a je niso krivi ljudje sami, ampak od njih volje neodvisni vzroki, n. p. ker je zemlja pusta in nerodovitna, ker deželo zadevajo velike uime i. t. d.

Dandanes splošne bede delovnih stanov pa na ta način ne moremo razložiti.

Dandanes gospodari beda tudi tam, kjer so ljudje pridni in delavni, veseli izobrazbe in napredka, tudi dosti podjetni.

Dandanes gospodari beda tudi po pokrajinah, ki so rodovitne, z ugodnimi vremenskimi razmerami, nekateri tudi bogate naravnih dobrin (lesa, železa, premoga), ki jih tudi niso porušile vojske.

Dandanes gospodari beda celo tam, kjer bi človek pričakoval največjega blagostanja, po deželah silnega gospodarskega napredka, močnejše industrije.

Vzroki velike dandanesje bede, ki je obenem tako splošna, zares socialna, morajo torej tičati v današnji družbi, morajo biti tudi sami socialni.

Miza in korito

Viko: Ti, dragi Niko, si kakor egiptovski Jožef in imaš včasih prav pomenljive sanje. Zadnjič si mi pripovedoval ene, ki so mi zelo lepo poznorilo pomen dobrega in slabelega tiska. Ali si imel pozneje še katere take sanje?

Niko: Ravno prav si prišel. Saj sem čakal, da mi pride kak pаметen človek, kateremu lahko zaupam, kar se mi je nocoj sanjalo.

Viko: Le povej, ker sem radoveden.

Niko: Pred kmetsko domačijo je bila velika pogrnjena miza. Na njej so bile vse najboljše jedi, ki jih zmore trden kmečki dom ob največjih slovesnostih, kakor so svatbe, nove maše itd. Okrog mize so sedeli vsi veseli možje in žene, mladeniči in dekleta, fantki in deklice. To je bilo veselje! V sanjah sem te ljudi prav zavidal, tolika sreča jim je sijala z obrazov. — Na mah pridrvi iz bližnje goščevo tolpa surovih postav z orožjem in koli ter napodi zbrane svate v gozd. — Trepetal sem za njih usodo in sem od daleč šel za njimi. — In sem jih našel — bili so vsi razmršeni in strgani ter so se gnetli kot živina okrog velikankega korita, v katerem so bile največje pomije, pa tudi kak kos mesa ali kruha, kakor večkrat vidiš v gosposkih ali dandanes v ameriških pomijah. — Joj, kako sem trpel za te ljudi, Slovence, moje ljube brate, ki so se kakor izgubljeni sinovi hranili s prašičjo hrano!

Viko: Prav kakor egiptovski Jožef si. Najprej so bile dobre letine in potem so prišle slabe in z njimi huda, zelo huda lakota. Bog ve, kaj nas še čaka!

Niko: Jaz si tolmačim to stvar vse drugače. To je le telesna podoča za duhovno stvar. Lepo obložena miza so dobri krščanski časniki. Tak je n. pr. pri nas Slovenski Primorec. Staro in mlado se ga veseli. Ljudje, ki uživajo to duševno hrano, postanejo plemeniti in srečni in živijo v lepi medsebojni ljubezni.

Viko: Kaj pa korito in pomije?

Niko: Gorje ljudem, ako se dajo odpoditi od takih časnikov in si dajo vsiliti slabo, brezbožno, nemoralno, veri in cerkvi in vsemu božjemu nasprotno čenopisje. — Tudi v tem časopisju najdemo tu in tam kakor koristno stvar. Toda v celoti je tak časnik kakor korito s pomijami.

Taki ljudje so potem v nevarnosti, da vero in poštenje zgube in jih Bog za vso večnost zavrže.

Viko: Zato pa hlapci hudobnega duha tako vneto širijo in vsiljujejo sične časnike in tako strastno preganjajo dobre časopise. To si velja zapomniti: se po tem ravnati, kajti človeška duša je vredna več kot ves svet...

Niko: Po teh sanjah ne bom več jemal v roke slabih časnikov, dobre

pa bom širil tako vneto, kakor da bi poleg svojega poklicnega dela ne imel v tem kratkem življenju nič bolj važnega delati.

Bodi luč!

Naš list ni v prvi vrsti novinarski, ampak želi biti predvsem načelen krščanski kazipot skozi zmede in zablode sodobne duševno hudo bolne dobe.

Zato je škoda za vsako številko, ki je niste dobili v roke in premislili od prve do zadnje vrste.

Uprava ima na razpolago še po nekaj izvodov večine izmed prejšnjih števk.

Kdor širi naš list in ga pripotoča vsem tistim, ki jim je kaj do resnice in poštenega življenja, vrši tisti krščanski apostolat, ki je v tej uri najbolj potreben.

Imejmo pri tem delu nekaj poguma! Ta nam bo na dan božje sodbe zelo veliko pomagal.

Širimo luč, bodimo luč!!

Domače novice

KOBARID

V nedeljo 30. junija so nam v cerkvi prebrali ukrepe škofov Treh Benečij o delitvi zakramentov pristajem komunizma in drugih katoliški veroizpovedi nasprotnih gibanj. Medtem ko je večina faranov obravnavala to odredbo in bila vesela, da je bila o tem spregovorjena jasna beseda, ni to ugajalo nekaterim, ki govorijo, da niso komunisti in niso proti veri. Kot je njih navada, so takoj šli na delo in zbirali podpise v protest. Ker so pa vedeli, da je večina prebivalstva proti njim ter drži s predstavniki Cerkve, so hoteli čim več podpisov čebiti z zvijačo, češ: Podpišite, da smo kristjani; da ostanemo v Cerkvi, ko nas mečejo iz nje. Mnogi so tem lažem verjeli in iz strahu podpisali, ne da bi prebrali protest, ki je v resnici bil naperjen samo proti našemu priljubljenemu g. dekaniu, ki je temu primerno odgovoril naslednjo nedeljo 7. julija.

Obsojamo in protestiramo proti lažem in očitanju, ki hoče našega g. dekana pokazati kot protiljudskega duhovnika, ki se nikoli ni zavzemal za pravice našega ljudstva. Predobro ga mi poznamo, saj že 21 let deluje med nami. Vedel se je vedno kot zaveden Slovenec in zvest predstavnik katoliške Cerkve. Nismo še pozabili, koliko se je moral boriti proti tedanjim fašističnim oblastem, da nam je v Cerkev ohranil slovo, besedo, medtem ko so mnogi izmed njih, ki danes podpisujejo proti njemu, nosili črne srajce in imeli celo zaupna mesta v stranki. Medtem ko so mnogi klonili pred fašističnim nasiljem in mu slepo stregli, je naš g. dekan bil radi svoje odločnosti in neupogljivosti preganjan in moral bi celo v petletno konfinacijo, da ga ni s svojim posredovanjem rešil naš prevzvišeni g. nadškof Msgr. Margotti. Po tolikem duševnem trpljenju pa hoče mala peščica brezvestnežev še nadalje greniti z lažmi in obrekovanjem že itak grenko življenje našega g. dekana. Pa saj teh je le malo.

lo, večina izmed nas stoji in bo do zadnjega stala ob strani g. dekana in mu bo hvaležna za neutrudno delo, ki ga je med nami vršil na verskem in narodnem polju. Zato hočemo jasno povedati, da če smo z njim vztrajali v lepi fašistične diktature, bomo vztrajali z njim tudi sedaj, ko nam hočejo prinesiti novo, še hujšo komunistično diktaturo. Prosimo zato g. lekana, da naj nas ne zapušča v teh težkih dneh in preizkušnjah, saj upamo, da bomo mogli skozi sedanj borbo priti do pravičnega miru in boljših časov.

Nova maša v Medani

Pretelko nedeljo je daroval v naš župni cerkvi svojo prvo slovesno daritev č. g. novomašnik Bruno Pulce. Slovesno pritrkovanje je privabilo k nam mnogo Bricev. Nikjer v Brdih nimajo vseh zvonov, kot jih imamo pri nas, za kar gre vsa naša hvaležnost našemu rojaku preč. g. prelatu dr. Mihaelu Torošu, ki jih je z velikim trudom rešil, da jih ni pobrala vojna. Na novo mašo so prišli tudi vsi drugi duhovniki iz Medane. Nova maša in vse novomašniško slavlje je krasno uspelo. Pridigar je posebno poudaril resnico, da je duhovnik največji dobrotnik ljudstva. Novomašniku voščimo mnogo blagoslova božjega v življenju. Medancem pa, da bi še naprej tako skrbeli za duhovniški naraščaj, kot so v zadnjih desetih letih, ko so dali cerkvi kar štiri duhovnike.

Nova maša v Trstu

Svetoivanska župnija v Trstu je zelo bogata na duhovniških poklicih: v zadnjih desetletjih je dala sv. Cerkvi že osem duhovnikov. Z duji, č. g. Marjan Hrvatina, je pel novo mašo v nedeljo 7. t. m. pri lepi udeležbi domačih vernikov in duhovščine. G. misijonar Gregor je imel novomašniški gvor, v katerem je lepo poudaril, da je bistvo duhovniškega življenja in delovanja — križ. To pa duhovnika ne sme plašiti, saj je na križu Kristus sam, ki svojega duhovnika nikdar ne zapusti. Zvečer sta Marijina družba in

Slovensko sirotišče

v Gorici

(Nadaljevanje)

Naše sirotišče je bilo sicer ustrovljeno nekoliko pozno, a še o pravem času, če pomislimo na dve svetovni vojni, ki sta naše ljudi pahnila v veliko siromaštvo in povzročili število zapuščenih otrok. Fašistična stranka je hotela prepodobiti zavod popolnoma zatreti in nam je napravila v teh petnajstih letih škode do 3 milijone L. a upamo, da bomo kljub temu še ostali. Vzpodbujajo naj nas blede obrazi slovenskih otrok, katerim so bili starši ugrabljeni in odvedeni v tujino, od koder se niso več vrnili; vzpodbujajo naj nas družine, katerim so bili domovi požgani in ki se sedaj potikajo po tujih deželah in po hlevih; vzpodbujajo naj nas starši pokopani pod grobljo razbitih in porušeni hiš ali katerim so očete padli na bojnem polju ali katerim so očete umrli v taboriščih vsled lakote in raznih bolezni itd.

Vsi ti otroci so naši bratje in sestre in dragi rojaki. Naj nas ne moti njih zanemarjenost, njih slaba vzgoja in morda celo njih sovražno vedenje do nas ali morda žalitve njih staršev v preteklosti, kajti vse to ne zbrše z njih obličja podoče božje, ki bi se v zavodu spet pokazala v vsej lepoti in dobroti. Sam Bog je v tem oziru poskrbel zanje, ker nam je dal osro zapoved: »Glejte, da ne zaničujete katerega teh malih, ker povem vam, da njih angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih. Zakaj sin človekov je prišel zveličat, kar je bilo zgubljeno« (Mat 18, 10). V teh besedah je jasno povedano, zakaj je nevarno zaničevati in zanemarjati male, kajti tudi ti imajo svoje anjele varhe, ki nosijo njih tožbe, njih zdihovanje in jokanje

pred večnega Očeta in jih je Kristus tako ljubil, da jih je s svojo krvjo odrešil.

Te Kristusove besede nas navdušujejo, ko mislimo sedaj na obnovo sirotišča po 15 letih. Nova vlada je vrnila sirotišče v prvotne roke s posebnim odlokom z dne 26. 6. 1944. Podpisan je prefekt Pace, ki je takoj spoznal veliko krivico, ki se je zgodila s tem goriškim Slovincem, in nam sirotišče vrnil. Sedaj je že nad leto dni, kar se trudimo, da bi naše raztresene premičnine spet kje našli in zbrali. Prišli smo na sled, da so se fašisti nezakonito polastili 60 železnih postelj ter jih prodali za staro železo, ko je vlada kupovala železo za vojno.

Našo kuhinjsko črpano in posodo so rabili na Katarinijevem trgu v mladinskem domu za »Gile«, kjer je bilo prepovedano, da otroci ne smejo obiskovati slovenskega krščanskega nauka, če hočejo dobivati rekekcijo. Izginilo je dalje vse perilo: rjuhe, plahte itd. Kdor bi o tem kaj izvedel, je naprošen, naj nas obvesti, kajti lastnik vsega tega je še vedno »Slovensko sirotišče«. Priporočamo se za pomoč vsem, ki bi nam lahko od svojega kaj odstopili, če imajo odveč ali če ne rabijo.

To je le kratek opis žalostnega stanja slovenskega sirotišča, ki dokazuje, kakšen namen so imeli, ko so razpustili odbor in izvolili komisarije, ki so vse razvrgli, raztresli in razprodali, kar se je s trdom v 50 letih zbralo. Ko smo našli paramente naše kapelice in kipa Sreca Jezusovega in Marijinega v neki lop, nam je bilo milo pri srcu, ker se nam je zdelo, kakor da bi nam govorili: »Ste vendar le prišli, da nas rešite«. Kaj nas je vse čakalo!!

(Pride še.)

Darovi za Slovensko sirotišče

Odvetnik dr. Tonkli L. 1000; N. N. trgovka v Gorici, L. 100.

Strele je udarila v njihov kozolec; ves je bil že v plamenih.

Strahoviti vihar je metal ogorkedeleč naokoli, da je suha trava na mah zagorela.

Marjetica je strmela v uničujoči požar, ki se je vedno bolj širil. Zda bi zbežala dalje, predno bi tudi njo dosegel, a vse moči so ji pošle.

Nad njo od bliskov žareče nebo, vse okoli strahovito grmenje, vihar in vse uničujoči požar. Ona pa v vsej razbesnelosti elementov popolnoma sama in brez moči:

»Marija, usmili se me ti!« je v grozi komaj slišno ječala.

Tedaj ji je prva ledena kaplja padla na razbeljeno čelo, za njo še druga in tretja, nato se je ulila ploha, ki ji je sledil vedno hujši naliv, kot bi se vse nebesno zatvornice odprle.

Marjetica je planila kvišku in se s poslednjimi močmi pognala navzgor proti domu. Požar na travnikih

je že pojenjal, le iz ožrnelega kozolca je od časa do časa planil kvišku še kakšen zadnji onemogel plamen.

Marjetica je bila že do kože premočena. Voda, ki je tako žejna zemlja ni mogla dovolj naglo požirati, si je dobila pot po klanecu navzdol. Marjetica je jo bredla do gležnjev in je morala zelo paziti, da ji ne izpodnese. Skozi dež in vihar je na mah zaslišala prestrašen, zategnjen klic:

»Marjetica!!«

Kot bi vse trpljenje, vso grozo, žalost in onemoglost izlila v to najdražje ime, kot bi ji v srcu ostala samo še neizmerna sreča, ji je Marjetica odgovorila:

»Mama!!...«

Druga drugi sta hiteli naproti. Marjetico je na mah minil ves strah in groza, moč se ji je vrnila, saj sedaj ni bila več sama.

V bregu pred hišo sta se srečali.

»Marjetica, zakaj nisi prej odšla

iz cerkve, ali nisi videla, da se pripravlja k nevihti!« ji je mati mehko očitala.

Vso tresoč se in premočeno je ogrnila s plaščem, ki ji ga je prinesla.

»Nič nisem opazila, mama. Pa, ali sta otroka že doma?« je v hipu pozabila na svojo grozo ob misli nanju.

»Da, hvala Bogu, ravno preden se je ulilo, sta pritekla!«

Z nezmanjšano močjo je še vedno lilo, le bliski so bili redkejši. Obe premočeni sta dospeli domov.

»Hvala Bogu, Marjetica, kako sva se bala zate!« sta jo vsa srečna pozdravila Cirilček in Metodek.

»Marjetica, kar hitro se preobleci in pojdi v posteljo. Takoj ti skuham še čaja. Ali ne vidiš, da se vsa tresesh?« je je mati priganjala.

Ubogala jo je, se preoblekla in zlezla pod gorko odejo, a vse zaman, ogreti se ni mogla. V kosti ji je le-

zel vedno hujši mraz, da je kar šklopotala.

Mama ji je prinesla gorkega čaja, je še bolj odela, a vse ni nič pomagalo. Komaj čez dobro uro se je nekoliko ogrela in kmalu tudi vsa utrujena zaspala. Mama je skočala še zadnje delo po kuhinji in v hlevu, nato je še sama vsa utrujena legla k počitku.

Koliko časa je spala? Mogoče eno uro, mogoče več, sama ni vedela, ko je iz spanja zbudilo pretresljivo stokanje. Planila je kvišku, prižgala luč in se približala Marjetici.

»Marjetica, kaj ti je?« se je z grozo zazrla v njen žareči obraz in iskala njen pogled, ki je nemirno ledil po sobi.

»Mama, ali bom znova? Oh tako težka pot me čaka, hočejo mi ugrabit njegovo dušo, a je ne dam, je ne dam...« je v vročici z neizmerno boleščjo v glasu ponavljala.

Mama ji je položila roko na razbeljeno čelo in jo še enkrat z vso lju-

beznijo poklicala. Za hip so je Marjetica znašla, globoko se oddahnila in se oklenila matne roke:

»Mama, tako mi je hudo...«

Le mirna bodi, Marjetica, vse bo še dobro, malo prehladila si se,« jo je skušala tolažiti, čeprav sama brez tolažbe in v velikih skrbih.

Kmalu je Marjetica zopet padla v prejšnje težke sanje. Mama je ostala pri njej do jutra; vsa trepetajoča je poslušala blodnje njene trepeče duše; prosoče klice, ko je izgovarjala njeno ime, in pretresljivo rotenje, ko je izgovarjala Pavlovo.

Sele ko je sonce znagosiavno posijalo nad vso grozo prejšnjega večera, se je malo umirila in utrujena zaspala.

Mama jo je za nekaj časa pustila in odhitela za hišnimi opravki.

A nikakor se ni mogla otresti strašne, moreče skrbi, ki je vedno bolj stiskala in vznemirjala njeno ljubeče materino srce.

(Nadaljevanje)

